

“Si som al govern, tindrem referèndum d'independència”

Roseanna Cunningham (Glasgow, 1951), membre del Partit Nacional Escocès (SNP), ha passat recentment per València, convidada pel Bloc. Diputada al Parlament escocès en la darrera legislatura, aspira a la reelecció. I a més coses.

Què penseu que passarà el 3 de maig?

—[Somriu, d'entrada.] Sempre és difícil de dir. Les enquestes d'opinió ens situen al capdavant, però el sistema electoral fa bastant difícil aconseguir majoria absoluta. D'aquesta manera, el 3 de maig tindrem força més escons però probablement sense aquesta majoria. Val a dir que, segons les enquestes, per primera vegada estem al capdavant en totes les classes socials.

—A què ho atribuïu?

—Potser és que després d'anys de Devolution, es va estenent per tota la societat —també entre professionals i empresaris— l'opinió que, per ser més eficaç, el Parlament necessita més poder. I nosaltres volem més poder. També hi ha el fet que l'actual govern ja fa vuit anys que hi és, i que no és gaire popular. I que Tony Blair tampoc no ho és, de popular. És a dir, que hi ha força gent que vol un canvi. I el canvi més probable som nosaltres. Ja hem dit que si som al govern, tindrem un referèndum d'independència. No pas immediatament, és clar. Potser en un o dos anys. Aquesta periodització és important, perquè significa que alguna gent pot votar per nosaltres, però no per la independència.

—També n'hi haurà que voldran la independència i que no us votaran...

—Es clar, evidentment. Al Parlament, per exemple, a més de nosaltres hi ha el Partit Verd i els socialistes —que ara s'han escindit, però totes dues parts continuen a favor de la independència—. També has de comptar que hi poden es-

tar a favor alguns votants del Partit Laborista, alguns dels liberaldemòcrates..., fins i tots alguns dels que tenen vot conservador. Qui sap, per tant. Un referèndum significa un debat diferent.

—Que serà en la primera legislatura, en tot cas?

—Aquest és el pla, sí.

—Situem-nos al 4 de maig: quines són les vostres possibles aliances?

—També és difícil de dir, ara, això. Un govern en minoria? Una coalició? De dos partits? De tres? La més probable és la que podem formar amb els liberaldemòcrates. Però ells són contraris al referèndum, de manera que hi tenim una bona discrepància, aquí. Tot depèn de quants escons aconseguixi cadascú, també...

—Per què considereu que no n'hi ha prou, amb les competències del Parlament actual?

—Guerra a l'Iraq, armes nuclears, pensions per a la gent gran... Continuo la llista? No tenim competències en cap d'aquests camps. Ni tenim capacitat d'intervenció per afavorir el desenvolupament de les nostres empreses, tampoc. Ara per ara és Westminster, qui decideix, no pas Edimburg.

—La qüestió de l'Iraq i les armes nuclears és prou important, en aquesta campanya.

—Perquè és important per a la gent del carrer. Hi tenim molts soldats escocesos, a l'Iraq. I la major part dels ciutadans d'Escòcia està en contra de la guerra. Nosaltres, per exemple, diem que no a l'armament nuclear, però l'estat britànic pretén gastar-se milers de

milions de lliures més per a unes armes que col·loca... on? A Escòcia. Vet aquí una molt clara expressió de poder.

—Si us preguntés per què vol la independència, l'SNP, què respodríeu, en primera instància?

—Perquè pensem que Escòcia serà un país millor, i més ric, si pot prendre les pròpies decisions, a favor dels seus interessos. Volem entrar al que anomenem “l'arc de la prosperitat”: Irlanda, Islàndia, Noruega: ara tots són més rics que nosaltres. Volem sumar-nos a aquest arc. I pensem que és possible fer-ho.

—Què defineix la identitat escocesa?

—Hi ha molts punts. Ser escocès és una qüestió de cultura. Però no una qüestió de cultura lingüística, en el nostre cas. I, evidentment, no té res a veure amb el lloc de procedència. Té relació, en tot cas, amb el fet de formar part d'una comunitat social i política concreta, i amb les maneres com t'hi relaciones, amb aquesta comunitat. Vet aquí una de les raons per les quals Thatcher va tenir tantes dificultats, aquí: no va aconseguir d'entendre-ho, això. Hi havia fins i tot gent molt ben situada econòmicament als quals no els agradava gens Thatcher: perquè el seu sentit de comunitat era molt fort i ella el menystenia o, directament, el negava. I si negues l'evidència, l'evidència et passa factura. Tenim una història diferent, institucions diferents...

—L'estat britànic no ha pretès convertir els escocesos en anglesos?

—No, mai. Per a nosaltres, la frontera sempre hi ha continuat sent, allà. Pensa que, fins al 1707, estàvem ben clarament i absolutament separats. I que fins i tot al Tractat d'Unió del 1707 quedava establert que nosaltres conservàvem les nostres lleis, el nostre sistema educatiu, la nostra estructura religiosa... Vam mantenir separades totes les nostres estructures cíviques. I hi ha, per tant, una mena de sentiment cívic escocès. No es tracta tant de la llengua, en el nostre cas, com d'això altre.

—Un tòpic: ara que les fronteres desapareixen —diuen—, per què posar-n'hi de noves, a Europa?

—Però és que són fronteres antigues, aquestes, no són pas noves [torna a riure]. Va, seriosament: aquest argument l'hem sentit moltes vegades, és cert. Però és bastant hipòcrita: si t'hi fixes, resulta que el fet de ser a Europa no impedeix que l'estat britànic, per exemple, prengui les seves decisions: encara tenen el Parlament de Westminster, encara tenen frontera. Ells volen ser a Europa d'aquesta manera, però ens diuen que nosaltres no podem? Europa és una oportunitat de tornar a les velles fronteres que reflecteixen millor les cultures dels pobles. L'SNP és molt proeuropeu.

—Tony Blair afirma que la separació perjudicaria l'economia escocesa, el nivell de vida, el sistema sanitari, l'educació...

—Jo diria que tenen cert pànic, sí. Tot això fa trenta anys que ho prediquen. Quan es va descobrir el petroli al mar del Nord, deien que amb això no deixaríem de ser pobres; ara diuen que ja no ens queda petroli... El cas és insistir que som subsidiaris d'Anglaterra. I jo els diria: molt bé, doncs deixeu que ens n'anem, que serà millor per a Anglaterra! Però de seguida salten: no, no, no, de

cap manera! Hi ha alguna cosa que no encaixa, oi? És clar que tenen un problema: si Escòcia se'n va, a més del petroli perden estatus internacional.

—Per què?

—Perquè l'estat britànic deixarà de ser... l'estat britànic. Si Escòcia se'n va, tot canvia, políticament: Anglaterra tindrà menys escons al Parlament europeu, tindrà una representació més petita, per-

“Europa és una oportunitat per tornar a les fronteres que reflecteixen millor les cultures”

drà el petroli, pesca... De tota manera, haurien d'admetre que, per a ells, el problema també és psicològic, perquè la separació d'Escòcia significarà realment la fi de l'imperi britànic: en el seu moment va ser enorme, i s'ha anat fent més petit, més petit, més petit... Els darrers trossets que els queden són Escòcia i Gal·les. Escòcia se'n va; no sé què passarà amb Gal·les, en un futur. En tot cas, com que l'estat britànic es trobarà disminuït en l'escena internacional, té un

problema. Nosaltres, en canvi, sabem que som un país petit; no pretenem ser més grans del que som.

—Va ser el petroli la clau de l'increment del sentiment independentista?

—No. És cert que als anys setanta del segle XX, amb la descoberta del petroli, vam créixer més, però ja havia començat abans, quan molta gent va venir a l'SNP des del moviment antinuclear, que a Escòcia era molt fort. També hi va tenir pes el progressiu canvi del rol de les dones: moltes van trobar espai a l'SNP. Pensa que el partit conservador era molt d'“homes de negocis”, i que el laborista era d'“homes de sindicats”: per a les dones, l'SNP era una opció més oberta. Vam tenir el primer èxit electoral el 1967: la nostra candidata era una dona, d'una trentena d'anys, una advocada. Ara això és molt normal, però aleshores no ho era gens.

—Als anys seixanta, dones i moviment antinuclear; als setanta, petroli; i, als vuitanta, Margaret Thatcher?

—Sí: d'alguna manera, la conseqüència del thatcherisme va ser el Parlament escocès: aquells anys van ser molt durs per a Escòcia, i ens van impulsar a dir que mai més no ens haviem de permetre d'estar tan trepitjats per Westminster, que haviem de posar-nos a fer les coses per nosaltres mateixos. Tot això va formar part de l'impuls per recuperar el Parlament escocès: quan els laboristes van guanyar, el 1997, el vam aconseguir. Tot va anar tan ràpid que Blair no va tenir temps de fer-se enrere del que havia promès.

—Imaginem: l'SNP governa; hi ha referèndum; guanya el sí. Com pensu que s'ho prendria Anglaterra?

—Jo penso que la gent del carrer no hi tindrà problemes. Fins i tot n'hi ha que han començat a dir que hi hauria d'haver un Parlament anglès. En tot cas, a alguns potser els sabrà greu, però d'altres, simplement, ho acceptaran: si se'n volen anar, que se'n vagin, diran. Penso que és diferent d'Espanya, no? El problema, a Anglaterra, el té la classe política. Imagino que, si guanyem, allà hi haurà un gran debat sobre el futur... d'Anglaterra, cosa que em sembla molt bé. [Ara somriu i hi afegeix:] Perquè jo dono ple suport a la independència anglesa.

Núria Cadenes